

Bestuursdienst

Directie RO/EZ/ Mooij

Bezoekadres
Waagstraat 1

Onderwerp Programmavoorstel 'Hoogvliegers in de wijk'

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr. <i>gR008.1731209</i>	
ingek. <i>25 SEP 2008</i>	
class. <i>-2 0751</i>	
te beh. door: <i>GR</i>	
kopie gez. aan: <i>dagmail</i>	

Wij zijn met het openbaar vervoer bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt u via 0900-92 92

Telefoon 050 367 8238

Bijlage(n)

Ons kenmerk RO08.1695020

In uw antwoord graag datum en kenmerk vermelden.

Datum **25 SEP 2008** Uw brief van

Uw kenmerk

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte mevrouw/heer,

Het afgelopen jaar hebben wij uw raad geïnformeerd over onze inspanningen ten aanzien van wijk economie, en de uitvoering van de motie 'Kansrijk Ondernemerschap' in het bijzonder. Wij hebben u in aanloop naar de Voorjaarsbrief toegezegd voor de begrotingsbespreking een voorstel voor te leggen die uitvoering geeft aan de motie.

Hierbij ontvangt u de uitwerking, die als titel 'Hoogvliegers in de wijk' heeft meegekregen. Deze benaming onderschrijft het belang van zelfstandig ondernemerschap, de voorbeeldfunctie die succesvolle starters hebben voor potentiële ondernemers en de effecten van wijk economie op de leefbaarheid, levendigheid, diversiteit en integratie in de wijk.

Zoals u weet stellen wij voor in te zetten op de twee krachtwijken met een integraal programma dat zich richt op zowel gebiedsontwikkeling alsook ondernemersondersteuning. Het landelijke bekende model 'Ondernemershuis' is de basis van waaruit de activiteiten worden ontplooid. Eén van de activiteiten die in ieder geval deel gaat uitmaken van het programma is microfinanciering. Staatsecretaris van Heemskerk heeft op 11 september in Nieuwegein op het seminar Microfinanciering de pilootaanvraag in Groningen gehonoreerd. In het programmavoorstel schetsen wij verder het kader van waaruit gemeente en partners werken en concretiseren wij doelstellingen in een activiteitenplan. Ook geeft het voorstel inzicht in de organisatie, participatie.

Het programmavoorstel maakt onderdeel uit van de Wijkactieplannen. Het voorliggende voorstel is gebaseerd op de input van de wijkbewoners en betrokken partners, de verdere uitwerking staat wat ons college betreft nog open voor aanscherping, in goed overleg met de ondernemers en wijkbewoners.

1911

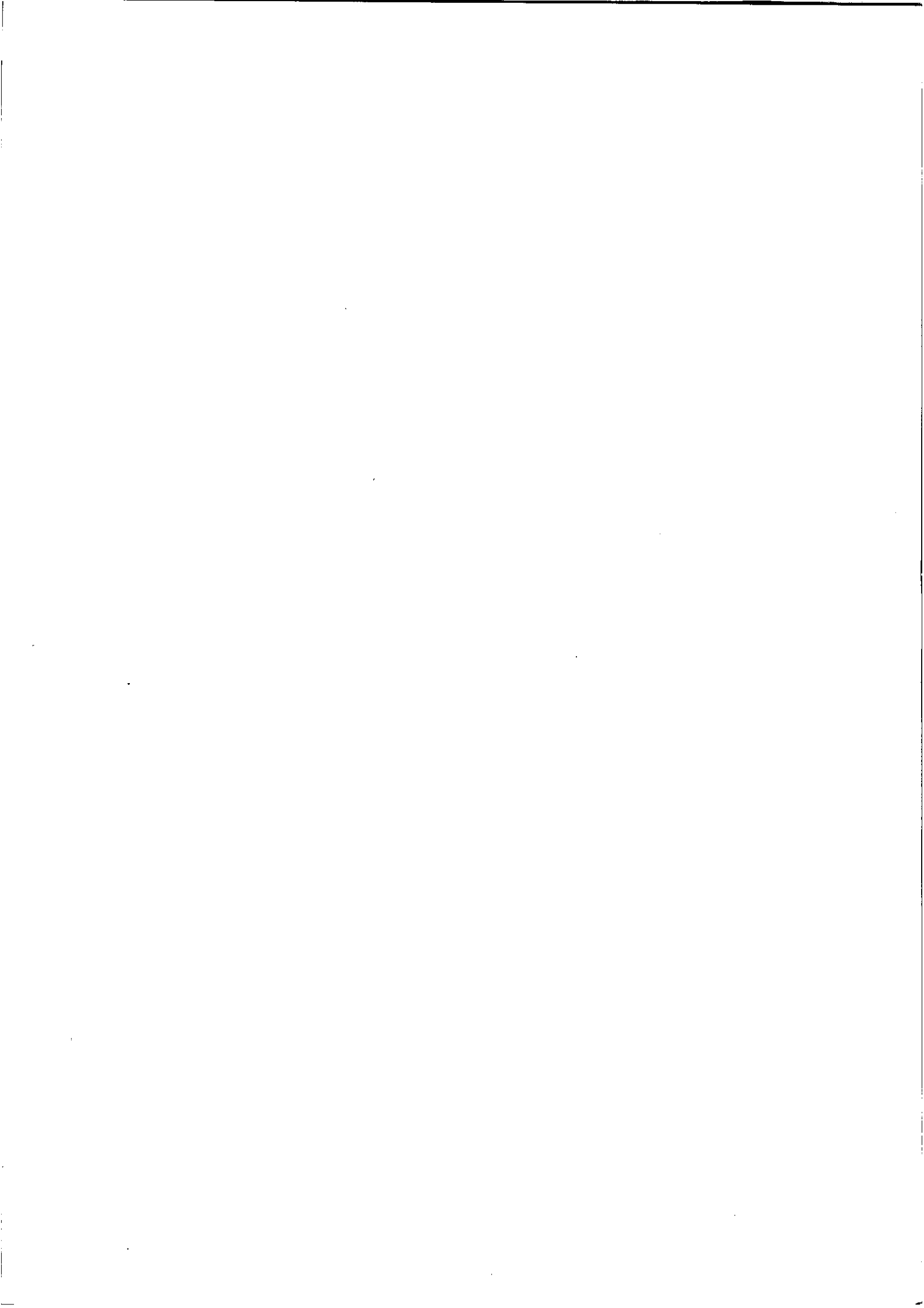
De extra inzet voor het Ondernemershuis en onderliggende activiteiten hebben we voor het gemeentelijk deel begroot op 500 duizend euro. Wij zullen uw raad daartoe voorstellen 350 duizend euro te dekken uit de extra Rijksmiddelen voor de Krachtwijken en 150 duizend op te nemen als nieuw beleid in de begroting 2009. De revitalisering van de cluster aan winkel- en bedrijfsruimte denken wij te kunnen realiseren binnen het Nieuw Lokaal Akkoord. Daartoe leggen wij uw raad een separaat voorstel ter bespreking voor. De besluitvorming over de dekking wordt zoals toegezegd betrokken bij de begroting 2009.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

'Hoogvliegers in de wijk'

Programmavoorstel kansrijk ondernemerschap in de Groningse Krachtwijken

September 2008

1. Achtergrond.

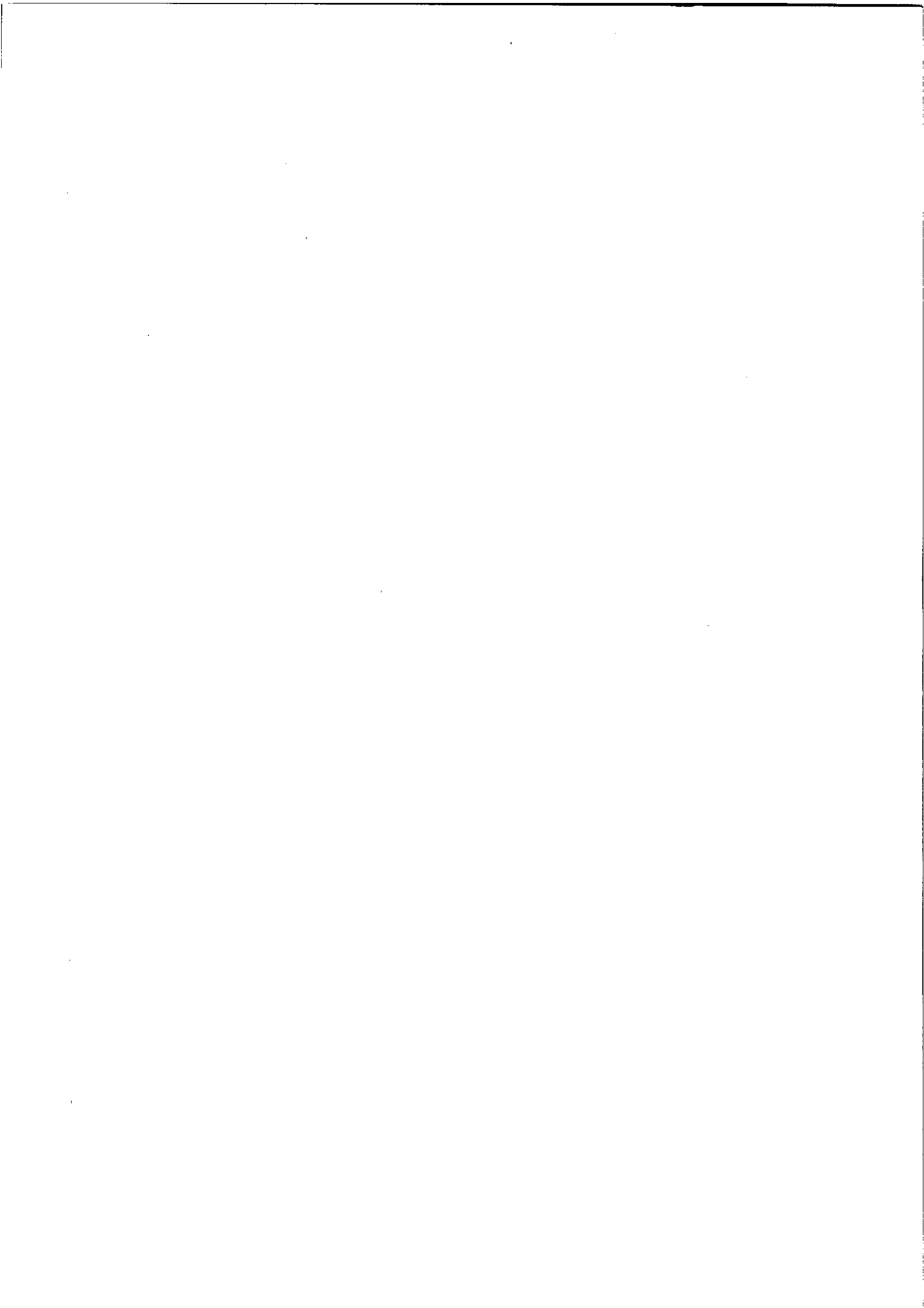
De begrippen 'wijk economie' en ondernemerschap staan volop in de schijnwerpers sinds het voornemen van het Rijk extra te investeren in 40 aandachtswijken. De Groningse krachtwijken Korrewegwijk en De Hoogte kenmerken zich door hardnekkige werkloosheid en het aantal huishoudens met schulden is ver boven het stedelijke gemiddelde. De bestaande aanpak is onvoldoende gebleken. Daarom is 'werk' een van de thema's die bewoners, corporatie, instellingen en gemeente op willen pakken in de **Wijkactieplannen**.

Met de veelzijdige bedrijvigheid, het hoge aandeel starters en de aanwezige massa en volume is de Korrewegwijk de aangewezen wijk om de maatregelen te concentreren. De Hoogte maakt onderdeel uit van het 'werkgebied', de invloedssfeer en de uitstraling van het ondernemershuis reikt tot omliggende wijken, waaronder het Ebbingekwartier. Onze aanpak richt zich niet alleen op de route naar betaald of onbetaald werk. Een belangrijk speerpunt binnen het thema 'werk' is het bevorderen van **zelfstandig ondernemerschap**. Met de Wijkactieplannen willen wij aansluiten op activiteiten die nu al in beide wijken plaatsvinden. Gebruikmakende van de landelijke aandacht voor 'wijk economie' in krachtwijken en de mogelijkheden om externe gelden voor microfinanciering aan te trekken hebben wij samen met onze partners het voorstel 'Hoogvliegers in de wijk' ontwikkeld.

Met dit voorstel geven wij uitvoering aan de motie 'Kansrijk Ondernemerschap' die de gemeenteraad van Groningen in november 2007 heeft aangenomen. In de motie vraagt de PvdA aandacht voor coaching, begeleiding, wijk economie en microkredieten. Deze elementen zijn verwerkt in het voorstel. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de adviezen en best practices die vanuit de landelijke adviesraden en kenniscentra zijn aangereikt, zoals het advies 'De wijk inc.', van de Raad voor Werk en Inkomen.

2. Situatieschets.

De uitkomsten van de analyse in de Korrewegwijk en De Hoogte zijn duidelijk. Het percentage mensen dat niet werkt en afhankelijk is van een uitkering is te hoog. Er wonen naar verhouding veel huishoudens met problematische schulden. Te vaak wordt werkloosheid van generatie op generatie doorgegeven. Aan de andere kant biedt met name de Korrewegwijk een uiteenlopend aanbod aan bedrijvigheid; detailhandel, horeca, zorg advocatuur en onderwijsinstellingen. Het aantal ondernemers in de wijk kende tussen 1999 en 2004 een groei van 9%, dit terwijl het percentage in De Hoogte daalde met 10%. De bedrijvigheid in De Hoogte is minder veelzijdig, het betreft voornamelijk commerciële dienstverlening. Het percentage ondernemers ligt in beide wijken onder het gemiddelde van Groningen, de Korrewegwijk kenmerkt zich door een bovengemiddeld percentage niet-westerse allochtonen dat ondernemer is. Het aandeel starters (startersquote) ligt in beide wijken boven het stedelijk gemiddelde. Het aantal starters in de Korrewegwijk is toegenomen sinds 2003, met name onder niet-westerse allochtonen. In de bijlage zijn de belangrijkste feiten en cijfers over ondernemerschap in de wijken opgenomen.

Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd in aanloop naar de Wijkactieplannen en de workshops rondom wijkeconomie komt een beeld naar voren van krachtige ondernemers. De binding tussen wijk en ondernemers is groot. Klanten komen veelal uit de wijk en ondernemers willen graag in de wijk blijven, hebben behoefte aan uitbreidingsmogelijkheden en betere parkeervoorzieningen. De meeste ondernemers willen groeien en verwachten dat ook te gaan realiseren. Men geeft daarbij wel aan dat een stevige aanpak van de wijkvernieuwing op terreinen als veiligheid, woningdifferentiatie en – verbetering daarvoor een voorwaarde is.

3. Doelstelling en strategie.

Doelstelling

In de Wijkactieplannen hebben we onder het thema ‘werk en integratie’ de koers bepaald. Uitgangspunt is dat iedereen aan ’t werk kan. Langs zeven maatregelen wordt dit uitgewerkt, waaronder het onderwerp **zelfstandig ondernemerschap**. De analyse en gesprekken met de wijk laten zien dat de krachtwijken, in het bijzonder de Korrewegwijk, een kraamkamer voor ondernemerschap zijn. De potentie van de wijk willen wij benutten; een (door) groei aan bestaande ondernemers, meer starters en daarmee een positieve uitwerking op de leefbaarheid, levendigheid, diversiteit en integratie. Voor kansrijk ondernemerschap vertalen wij de voornemens uit de Wijkactieplannen tot de volgende doelstelling en subdoelen:

“Het bevorderen van werkgelegenheid en bedrijvigheid in de krachtwijken.”

- Stimuleren van startend ondernemerschap;
- Versterken en behoud ondernemerschap;
- Revitaliseren omgeving bedrijfs- en winkelruimte in de wijk;
- Samenwerking met partijen en bewoners.

In de navolgende alinea’s en het activiteitenplan concretiseren wij deze doelstelling.

Strategie

De uitkomsten van de workshops in de afgelopen periode en de onderzoeken van de Hanzehogeschool hebben geleid tot projectideeën die onze doelen kunnen realiseren. Na deze inventarisatieronde en brainstorm is verder gesproken met diverse partijen. Dit heeft geleid tot aanscherping van de ideeën en plannen die het commitment van de betrokken partijen hebben. Veelal geïnspireerd door projecten die in andere wijken en steden zijn uitgevoerd en aangemerkt worden als good-practice of de aanbeveling krijgen.

De rol van de gemeente bij de bevordering van ondernemerschap in de krachtwijken is drieledig: faciliteren, stimuleren en investeren. De extra inzet moet gericht zijn op behoud, versterking en uitbreiding van de aanwezige bedrijven, dienstverleners en winkels. In navolging van de aanbevelingen van de RWI koppelen wij het stimuleren van ondernemerschap aan een gebiedsgerichte aanpak: hard- en software gaan hand in hand. Bestaande ondernemers uit hun ‘zolderkamer’ te halen en potentiële ondernemers te verleiden om te gaan ondernemen, vraagt om meer dan het bijeenbrengen van informatie en organisaties. Om ook op langere termijn succesvol te kunnen zijn en het ondernemerschap echt tot inspirerend voorbeeld te laten zijn voor ook de moeilijk toegankelijke doelgroepen zal er meer geboden moeten worden dan de gebruikelijke ondersteuning.

Als er over ondernemerschap in de Korrewegwijk en de Hoogte wordt gesproken willen wij een beeld oproepen van 'hoogvliegers'. Deze gedachte sluit aan bij het advies van de VROM-raad 'Stad en stijging' over het belang van sociale stijgers. De (wijk-) economie heeft sociale stijgers nodig waarbij het van groot belang is hen vanuit een positieve keuze aan hun wijk te binden. Zij vormen het sociaal kapitaal van de gemeente en zijn zeer belangrijk voor de sociale stijging van anderen, onder meer via (informele) netwerkvorming en de 'voorbeeldfunctie' die zij vervullen in hun eigen omgeving en buurt. De 'hoogvliegers' krijgen een prominente plek in onze aanpak.

4. Uitwerking.

Paraplu: De Buurtacademie

Om bewoners te activeren richting werk en deelname aan de maatschappij willen wij met de corporatie en instellingen uit de wijk het concept 'buurtacademie' ontwikkelen. Het wijkcentrum voor sociaal- cultureel werk, recreatie, scholing, toeleiding naar werk en activiteiten en diensten die bewoners bij hun wijk betrekken. De Buurtacademie moet zowel professionals als buurtbewoners uitnodigen elkaar te ontmoeten. De zoektocht naar (vrijwilligers) werk, het opdoen van werkervaring of vraag over microfinanciering is in De Buurtacademie op het goede adres. Een herontwikkeling van het Floreshuis biedt de kans om in een gebiedsgerichte aanpak een breed aanbod gericht op participatie, informatie, ontmoeten en (het verkrijgen van) werk op één centrale plek in de wijk te huisvesten.

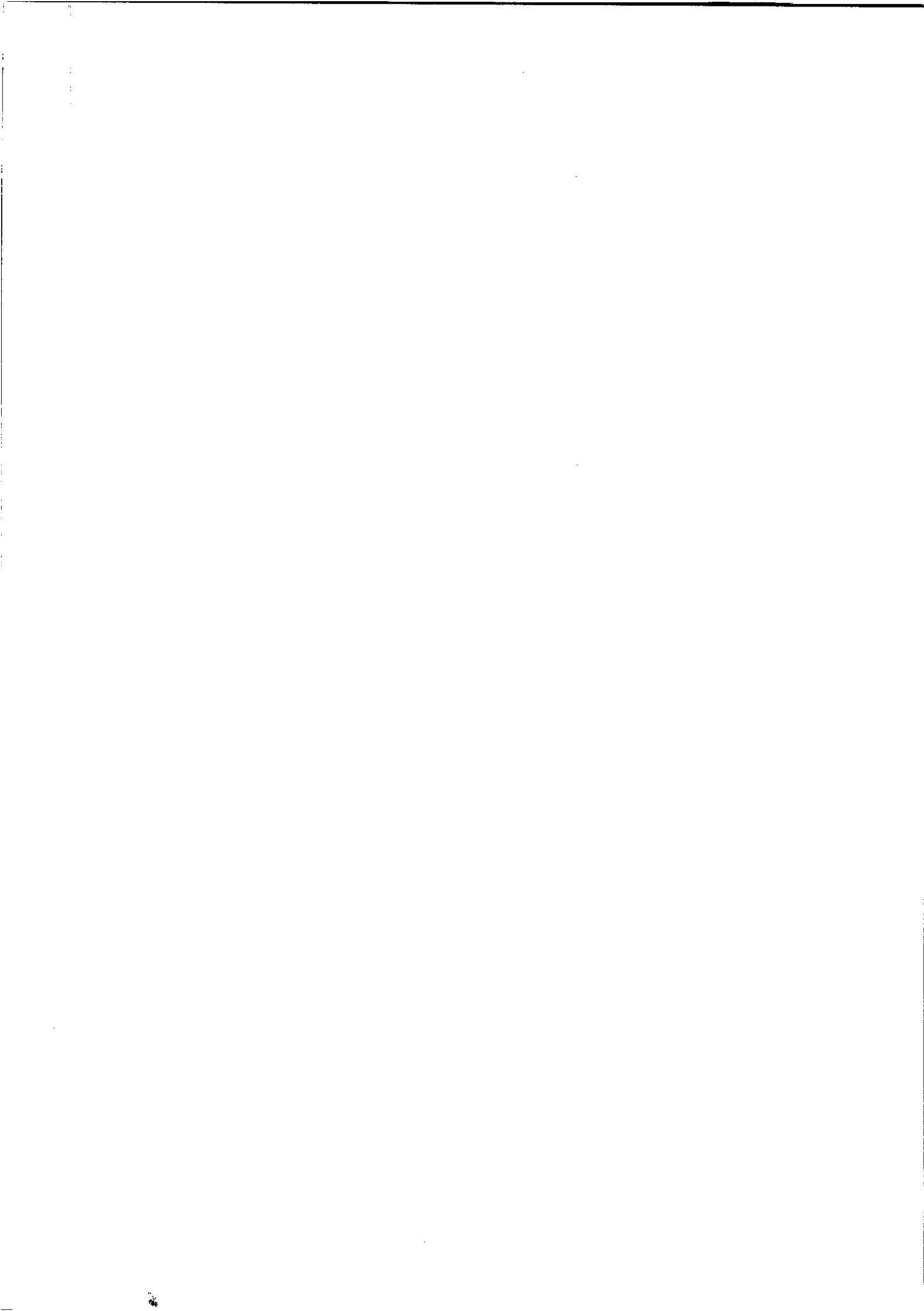
De RWI adviseert gemeenten om de ondersteuning rondom ondernemerschap in de Krachtwijken zo in te richten dat die tegelijkertijd toegevoegde waarde heeft voor de wijk, zoals bij het concept 'Ondernemershuis' het geval is. Dit model is succesvol opgezet in Amsterdam- Oost en heeft navolging gekregen in andere stadsdelen en gemeenten, zeer recent in Rotterdam. De aanpak in Amsterdam kent een andere de schaalgrootte en inbreng van partijen verschillen met ons voorstel, maar biedt ook voor onze krachtwijken veel potentie. Niet alleen in financieel opzicht is het Amsterdamse voorbeeld succesvol (uitkeringsgelden, belastingopbrengsten etc.) Ook het maatschappelijk rendement is hoog. Naast het aantal begeleidde ondernemers en eztra arbeidsplaatsen is het belangrijkste wapenfeit is dat na 3 jaar 94% van deze bedrijven actief is. Landelijk ligt dit cijfer op 70% (bron: Kamer van Koophandel).

Wij stellen voor dit model in te bedden in voornemens van De Buurtacademie. In de onderliggend programmalijnen lichten wij het concept en de meerwaarde voor ondernemers en wijk toe. De aanpak is vergelijkbaar met de realisatie van het Ondernemerstrefpunt op bedrijventerrein Zuid- Oost en de samenwerking die gemeente en bedrijven kennen binnen Terreinwinst.

4a. Stimuleren van startend ondernemerschap

Fysiek steunpunt voor startende/oriënterende ondernemers (het ondernemershuis als onderdeel van de Buurtacademie)

Het ondernemershuis moet een samenhangend pakket bieden van diensten en producten die laagdrempelig en klantgericht worden aangeboden. Het ondernemershuis is aanvullend op bestaande stedelijke voorzieningen, het bereikt doelgroepen die de stap naar de bestaande loketten niet maken. Het ondernemershuis richt op starters en gevestigde ondernemers in de

Korrewegwijk en De Hoogte: mensen die van plan zijn een kleinschalige onderneming op te zetten, mensen die net gestart zijn en reeds gevestigde ondernemers, ook de ondernemers die hun bedrijf willen overdragen of beëindigen. Ondernemers en starters worden pro-actief benaderd (scouting), er vindt maatwerkbegeleiding (door)starters, bedrijfsbeëindigers en – opvolgers plaats; er wordt begeleiding geboden bij het opstellen van ondernemingsplannen en het aanvragen microkredieten en er vindt coaching na de start plaats. Het ondernemershuis is ook het punt van waaruit deskundigheidsbevordering en kennisuitwisseling plaatsvindt. De producten en diensten worden verzorgd door professionals. Zij moeten ervaren zijn in het begeleiden van de ondernemer als persoon als de vakinhoudelijke kant van de onderneming beheersen (financieel, marketing, juridisch etc.) en kennis van branches, etnische achtergrond. De openheid en toegankelijkheid van De Buurtacademie en het ondernemershuis dienen zo groot mogelijk te zijn. Er wordt gezocht naar synergie met de activiteiten in het aangrenzende Ebbingekwartier, die eveneens gericht zijn op ondernemerschap en creativiteit. Het ondernemershuis heeft ruime openingstijden en de ondersteuning kan ook buiten kantooruren geboden worden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor ondernemers: overdag zijn zij immers met hun zaak bezig.

Het doel dat we ons stellen is in twee jaar tenminste 30 nieuw te starten ondernemers uit de wijk succesvol te begeleiden binnen het concept 'ondernemershuis'. Wij zetten in op een incidentele bijdrage voor de aanloop, start en overdracht naar een collectief van marktpartijen. Ons streven is om na twee jaar, met investeringen van gemeentelijke zijde en die van betrokken partijen, het ondernemershuis te laten voortzetten door een collectief van ondernemers of een marktpartij. Zodra het ondernemershuis draait, zal er aan een business case worden gewerkt worden voor na de pilotperiode en zal de werving en opleiding van de exploitant starten.

We onderzoeken daarnaast met de partners de behoefte en mogelijkheden om flexibele werkplekken te realiseren binnen of buiten het ondernemershuis. Daarbij denken wij aan efficiënt gebruik van kantoorruimte, virtuele werkplekken, huurcontracten op maat, maar wellicht zijn er andere vormen nodig. Wij laten ons daartoe adviseren door de ondernemers en samenwerkingspartners.

Microkredieten

Microfinanciering maakt leningen aan (startende) ondernemers beschikbaar van minder dan 35.000 euro. Veel startende en kleine ondernemers hebben moeite om financiers te vinden, omdat het om kleine bedragen gaat, ze weinig zekerheden kunnen bieden en banken de risico's moeilijk kunnen beoordelen. Microfinanciering onderscheidt zich in het bijzonder van andere financieringsvormen doordat er altijd sprake is van een harde koppeling van coaching en begeleiding aan financiële dienstverlening.

Wij hebben een aanvraag voor een pilot ingediend bij de Raad voor Microfinanciering. Deze is op 11 september jongstleden toegekend door staatssecretaris van Heemskerk. Hij heeft hierbij aangegeven dat de koppeling van microfinanciering aan het stimuleren van ondernemerschap in de krachtwijken middels een ondernemershuis en de samenwerking met partijen als de Kamer van Koophandel belangrijke argumenten waren om de aanvraag te honoreren.

Het voorstel voor de pilot Microfinanciering in de gemeente Groningen bestaat uit vier onderdelen: promotie, matching en doorverwijzing, ondersteuning bij aanvraag en begeleiding bij start. De Kamer van Koophandel stelt mentoraten beschikbaar en houdt voorlichtingsavonden in de wijken in samenwerking met gemeente en belastingdienst. Ondernemersinitiatieven die kansrijk zijn en door reguliere financieringsinstellingen

(banken) gefinancierd kunnen worden, zijn uitgesloten van deelname. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen voor ondernemerskredieten. Daar waar hiaten vallen, wordt door de pilot voorzien. De pilot zal zich in eerste instantie beperken tot de krachtwijken. Wij streven naar 25 aanvragen, waarvan minimaal 20 daadwerkelijk worden verstrekt.

Daarnaast willen wij in het kader van het stimuleren van de creatieve economie ook het Ebbingekwartier, grenzend aan de Korrewegwijk, als pilotgebied voor microfinanciering aanmerken.

4b. Versterken en behoud ondernemerschap

Hulp bij bedrijfsbeëindiging, matching van nieuwe aan oude ondernemers bij bedrijfsopvolging

Als derde onderwerp is bedrijfsopvolging in de wijk naar voren gekomen uit de workshops en gesprekken. Het komt regelmatig voor dat bedrijven ophouden te bestaan als de eigenaar ermee stopt, bijvoorbeeld vanwege leeftijd of gezondheid. Soms is dit helemaal niet nodig, omdat er best iemand te vinden is die het bedrijf wil overnemen. Er dient in kaart te worden gebracht in hoeverre zich problemen voordoen bij bedrijfsopvolging in de wijken. Vanuit het ondernemershuis vindt de begeleiding van bedrijfsbeëindiger en –opvolger plaats. Extra aandacht verdient de doelgroep mindere bereikbare potentiële ondernemers, bestaande regelingen dienen beter aan te sluiten op deze categorie die nu vaak nog “buiten de boot valt”.

Ondernemers bij elkaar brengen

Het idee om ZZP'ers (zelfstandigen zonder personeel) bij elkaar te brengen, komt voort uit ervaringen zoals YEAH! (Young Entrepreneurs Are Here!), dat is gevestigd in de Mediacentrale. In deze variant zijn de ondernemers ook fysiek bij elkaar in de buurt gehuisvest, maar dat is geen absolute voorwaarde. De meerwaarde van het bij elkaar laten komen van ZZP'ers is de mogelijkheid om kennis en ervaring uit te wisselen en zakelijke contacten te onderhouden. Een plaats waar de éénpitter als freelancer zonder vaste uitvalsbasis geïnspireerd en gestimuleerd wordt door de aanwezigheid van andere ondernemers, cursisten en trainers. Dit is een concept van werken dat in een aantal grote steden succesvol draait. Wij zien De Buurtacademie als de ontmoetingsplek te waar een ondernemerscafé een onderdeel van uit kan maken.

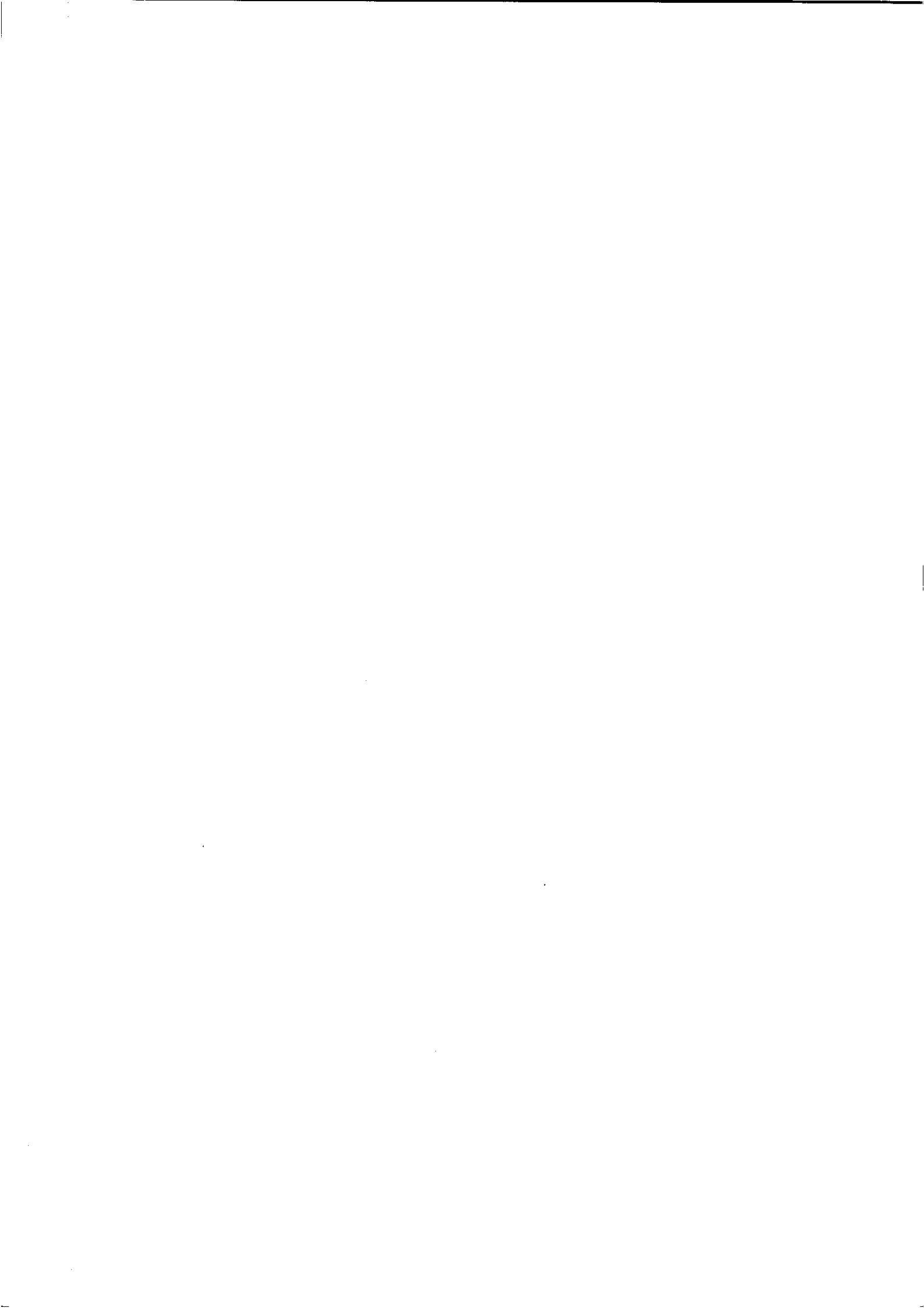
Ondersteuning en oprichten ondernemersverenigingen

De organisatiegraad van ondernemers in de beide krachtwijken is laag. Een ondernemersvereniging versterkt de binding en biedt de gemeente maar ook andere partijen een duidelijk aanspreekpunt bij de gebiedsgerichte ontwikkeling en verbetering van de leefomgeving. Een ondernemersvereniging kan zorg dragen voor belangenbehartiging, collectieve activiteiten en het onderhoud van de omgeving, zoals Terreinwinst werkt op bedrijventerreinen. Het ondernemershuis kan een belangrijke rol gaan vervullen om samen met het midden- en kleinbedrijf te komen tot actieve ondernemersverenigingen.

4c. Revitaliseren omgeving bedrijfs- en winkelruimte in de wijk

Integrale gebiedsgerichte aanpak

Er wordt (te) weinig geïnvesteerd in de uitstraling van de bedrijfs- en winkelgebieden. Hiermee is de aantrekkingskracht op de bewoners gering en werkt het verrommeling in de

hand. Wanneer we de economie in de wijk een impuls willen geven, moeten de commerciële activiteiten die er zitten in ieder geval behouden blijven. Voorzieningen dicht bij huis versterken de aantrekkelijkheid van een woonwijk. De Buurtacademie en het ondernemershuis moeten een ontmoetingsplek zijn, waar het bruist van ondernemerszin en waar mensen in en uit lopen. De locatiekeuze willen wij dan ook in dit licht bezien en onderdeel uit laten maken van een revitalisering van de cluster bedrijfs- en winkelruimtes.

In de Korrewegwijk en De Hoogte is een aantal gebieden waar commerciële activiteiten plaatsvinden: de (kop van de) Korreweg, de (kop van de) Bedumerweg, de Asingastraat, de Oosterhamriklaan en het gebied rond de Floresvijver. Daarnaast ligt er aan de noordkant van De Hoogte een bedrijventerrein. De Bedumerweg wordt in samenhang met de nieuwe Noordzeebrug aangepakt. Een verbetering van de entree aan die kant van de stad is noodzakelijk. De aanpak van de ring en het kruispunt aldaar leidt ook tot een impuls voor het industrieterrein De Hoogte. De kop van de Korreweg is met de komst van winkelcentrum De Beren sterk verbeterd. De commerciële activiteiten aan de Asingastraat en Oosterhamriklaan zijn van bescheiden aard. Het verbeteren van de omgeving rond de Floresvijver zien wij als meest kansrijk. Onderzoek, dat is uitgevoerd voor het sociaal wijkvernieuwingsplan, heeft uitgewezen dat een versterking van de winkelstructuur aan het Floresplein wenselijk is. Het ontwikkelen van de commerciële zone bij de Floresvijver in samenhang met een algehele uplift van het gebied zorgt voor verbetering van de leefbaarheid. Hiermee wordt voorkomen dat ondernemers wegtrekken en kan nieuwe economische activiteit worden aangetrokken. Met investeringen door gemeente en corporaties in dit gebied zijn zichtbare resultaten te behalen in korte tijd. Dit heeft een positieve uitstraling op alle betrokken partijen: er wordt werk gemaakt van de Krachtwijken.

4d. Optimale afstemming tussen partijen en bewoners.

Investeren in communicatie

Bij stimulering van wijk economie zijn nieuwe coalities nodig met ondernemers, onderwijs, emancipatie, wonen, werkgelegenheid en ondernemerschap. Dit krijgt vorm in de Buurtacademie. In aanloop naar het ondernemershuis en onderliggende activiteiten geven wij een forse impuls aan de communicatie, in samenhang met de communicatie over de uitvoering van de Wijkactieplannen. De start van het ondernemershuis zal ook begeleid worden door een communicatiecampagne. Ook hier staan de 'hoogvliegers' centraal: hún wijk, hún inzet voor hún ondernemers.

5. Organisatie, participatie en financiering.

Organisatie

Het programmavoorstel is een uitwerking van de Wijkactieplannen en wordt in dat kader aangestuurd door het Bestuurlijk Overleg "Mooi Blijven Wonen". De regie wordt gevoerd door de daaronder functionerende stuurgroep, waarin vertegenwoordigers van de betrokken gemeentelijke diensten en corporaties samenwerken. Onder haar verantwoordelijkheid werkt een compacte projectgroep, met een externe projectleider het buurtacademie-concept uit en realiseert ook het onderdeel ondernemershuis. Woningcorporatie In heeft het voortouw genomen. In de projectgroep zijn de meest betrokken organisaties vertegenwoordigd zoals: het bestuur van de Karre, corporatie In en de gemeentelijke diensten OCSW, SoZaWe en RO/EZ. In klankbordgroepen wordt samengewerkt met wijkbewoners, ondernemers en instellingen die actief zijn in Korrewegwijk De Hoogte. Met het ondernemershuis willen we begin 2009 starten. Er wordt dus niet gewacht op de realisatie van het nieuwe Floreshuis maar begonnen wordt vanuit een tijdelijke locatie in de wijk. De Projectgroep Buurtacademie is zowel verantwoordelijk voor de realisatie van het programma Ondernemershuis, als onderdeel van het buurtacademie-concept, als voor het realiseren van deze tijdelijke locatie. Voor de uitvoering van het ondernemershuis zal zij deskundige partijen inschakelen en nadrukkelijk de samenwerking zoeken met de Kamer van Koophandel, MKB Noord, NOM en andere intermediaire organisaties.

Participatie

De Buurtacademie en het ondernemershuis krijgt een herkenbare naam met een sterke uitstraling ('Hoogvliegers') die de ondernemers helpt invulling te geven aan hun eigen ondernemerschap. Zij horen ergens bij. Zij worden de mede-eigenaren van het concept, het fysieke 'uithangbord', en zijn daardoor herkenbaar voor andere groepen in de wijk maar ook daarbuiten. Daardoor zijn zij aantrekkelijk voor diverse groepen en organisaties. Gezamenlijk het ondernemershuis ontwikkelen is inspirerend en het draagt bij aan zelfvertrouwen en trots op de eigen wijk.

De ambities kunnen alleen worden gerealiseerd door intensieve samenwerking met alle betrokken partijen en niet in de laatste plaats de bewoners en ondernemers zelf. Het is vooral dit laatste dat ons tot de overtuiging brengt dat in te zetten middelen ook daadwerkelijk in de wijk worden geplaatst en van daar uit worden georganiseerd. De bewoners kennen de grootste knelpunten in hun wijk en hebben een visie op mogelijke oplossingsrichtingen. We gaan verder met de ingeslagen weg van bewonersparticipatie 'Vertrouwen in de buurt' en de interactieve aanpak van de wijkactieplannen. Door workshops, gesprekken en voorlichtingsbijeenkomsten werken wij aan draagvlak en bieden ruimte voor inbreng vanuit de wijk. De verdere uitwerking en inbedding van ons het voorstel staat wat ons college betreft nog open voor aanscherping, in goed overleg met de ondernemers en wijkbewoners waar wij het voor doen.

Begroting

Voor de realisatie van 'Hoogvliegers in de wijk' hebben wij een investering van 695 duizend euro geraamd, wat opgebracht moeten worden door intermediaire organisaties, woningcorporatie en gemeente. Vanuit de raad voor Micorfinanciering is inmiddels 97 duizend euro toegekend voor microfinanciering. We hebben de provincie, KvK en NOM om ook bereid gevonden te participeren in de aanpak. De extra inzet voor het Ondernemershuis en onderliggende activiteiten hebben we voor het gemeentelijk deel begroot op 500 duizend euro. Wij zullen uw raad daartoe voorstellen 350 duizend euro te dekken uit de extra

Rijksmiddelen voor de Krachtwijken en 150 duizend op te nemen als nieuw beleid in de begroting 2009. De revitalisering van de cluster aan winkel- en bedrijfsruimte denken wij te kunnen realiseren binnen het Nieuw Lokaal Akkoord.

Daartoe leggen wij uw raad een separaat voorstel ter bespreking voor. De besluitvorming over de dekking wordt zoals toegezegd betrokken bij de begroting 2009.

Begroting

Onderdeel	Duur	Omschrijving	investering
Huisvesting	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> Laagdrempelige, directe aanwezigheid in de wijk (kosten voor huursom, aanpassing, beheer en onderhoud) 	€ 75.000
Projectuitvoering; coaching en begeleiding ¹	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> 'Deur tot deur onderzoek 'naar potentële ondernemers (scouten) kwalitatieve scan inventarisatie potentële ondernemers Maatwerkgesprekken met ondernemersgroepen Voorschakeltrajecten (deskundigheidbevordering, training competenties) Ondernemingsscan voor gevestigde ondernemingen (persoon en plan) Hulp bij bedrijfsopvolging Matchmaking bedrijfsbeëindiging- en opvolging Hulp bij aanvragen microkredieten Opvolging ondernemershuis: werving, selectie en scholing Financiële ondersteuning overdrachtperiode ondernemershuis Begeleiding oprichting ondernemersvereniging Opzetten en aanbieden collectieve activiteiten 	€ 330.000
ICT voorzieningen	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> Beschikbaar hebben van relevante hard- en software, virtuele werkplekken 	€ 20.000
Communicatie	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen communicatieplan en organisatie kick-off campagne Uitvoering communicatieplan (materialen, advertentieruimte, drukwerk, beeldmateriaal etc.) Infrastructuur (realisatie website, beheer & onderhoud) 	€ 150.000
Projectmanagement	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> Projectleiding en uitvoering 	€ 75.000
Facilitaire zaken en beheer	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> Randvoorwaardelijk, benodigheden 	€ 25.000
Onvoorzien	2 jr.	<ul style="list-style-type: none"> 	€ 20.000
Totale investering			€ 695.000

De nadere specificatie in relatie tot het activiteitenplan zal in de komende periode in overleg met samenwerkingspartners plaatsvinden.

¹ Het betreft hier de niet regelingsgerechtigden. Zij die onder BBZ of een UWV regeling vallen kunnen van de reguliere middelen gebruik maken die voor re-integratiedoelinden daarbinnen zijn opgenomen.

Dekkingsvoorstel

	Budget	Bijdrage
Gemeente	Nieuw beleid begroting 2009 ('Kansrijk Ondernemersschap')	€150.000
Gem/Corp	Rijksmiddelen Krachtwijken	€350.000
Extern	Bijdrage Pilot microfinanciering (Raad voor Microfinanciering)	€ 97.000
	Kamer van Koophandel	€ 32.000
	NOM & Provincie ²	€ 66.000
Totale investering	€ 695.000	

6. Vervolg.

De komende maanden werken wij verder aan het draagvlak en de uitwerking. Uw raad wijdt een bespreking aan dit programmavoorstel in oktober. Bij de begrotingsbespreking wordt het budgettaire kader voor de uitwerking van de plannen vastgesteld en kan de uitvoering van de plannen starten. Wij verwachten dat vanaf 1 januari 2009 de eerste aanvragen microfinanciering ingediend kunnen worden. De inrichting van en de start van 'Hoogvliegers in de wijk' voorzien wij in het eerste kwartaal van 2009. Voor juni 2011 vindt er een inhoudelijke en procesevaluatie vindt plaats.

---

² Hierover worden op dit moment nog onderhandelingen gevoerd.

Bijlage A. Analyse

Een succesvolle aanpak van de wijkeconomie begint met een gedegen analyse. In de Wijkactieplannen heeft deze analyse vorm gekregen. De Wijkactieplannen zijn opgesteld in samenwerking met veel verschillende partijen. Bewoners, corporaties, gemeente, politiek en diverse sociaal maatschappelijke instellingen. Vaak door bestaande overlegstructuren te benutten, maar ook door diverse brainstormsessies met belanghebbenden, buurtoverleg, werkgroepen met bewoners en diepte interviews met 300 buurtbewoners in het kader van dit project. Daarnaast is er door de Hanzehogeschool een verkennend onderzoek gehouden onder ondernemers in de wijken en dit voorjaar is een verdiepend kwalitatief onderzoek gedaan naar de behoeften van de aanwezige ondernemers in de wijken. Er is echter nog een aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan wil de aanpak van wijkeconomie een succes worden.

Korrewegwijk	De Hoogte
14% van de huishoudens ontvangt een bijstandsuitkering, tegen 8% in de stad;	22% van de huishoudens ontvangt een bijstandsuitkering, tegen 8% in de stad;
van deze huishoudens heeft 49% 3 jaar of langer een bijstandsuitkering	van deze huishoudens heeft 51% 3 jaar of langer een bijstandsuitkering
600 personen zijn potentieel inburgeringsplichtig of inburgeringsbehoefstig.	400 personen zijn potentieel inburgeringsplichtig of inburgeringsbehoefstig.
9 % van de huishoudens is bekend bij schuldhulpverlening, tegen 5% in de stad;	13% van de huishoudens is bekend bij schuldhulpverlening, tegen 5% in de stad;
16% van de huishoudens ontvangt kwijtschelding van gemeentelijke belastingen/heffingen tegen 9% in de stad	23% van de huishoudens ontvangt kwijtschelding van gemeentelijke belastingen/heffingen tegen 9% in de stad.

Analyse werkloosheid in de Groningse Krachtwijken (Bron: Wijkactieplannen, oktober 2007)

Ondernemerschap in de Korrewegwijk³

Er zijn 424 ondernemers in de wijk, waarvan 10% van niet-westerse herkomst en 77% autochtoon, daarvan is driekwart van de eerste generatie. Het aantal ondernemers groeide in de periode 1999-2004 met 9%. Bij de niet-westerse allochtone ondernemers was er sprake van een groei met 92%, terwijl het aantal autochtone ondernemers groeide met 2%. Het percentage ondernemers ligt in de wijk onder het gemiddelde van Groningen. Dit geldt ook voor de autochtonen. Het percentage niet-westerse allochtonen dat ondernemer is ligt in de wijk boven het gemiddelde percentage voor de hele stad.

De Korrewegwijk in Groningen telt in 2006 in totaal 71 starters. Van de starters is 13% van niet-westerse origine (eerste generatie). Bij de niet-westerse starters zijn de consumptieve en zakelijke diensten met elk een aandeel van een derde even populair. Bij de autochtone starters is de zakelijke dienstverlening favoriet met een aandeel van 48%, gevolgd door de consumptieve diensten (33%). In 2006 is in vergelijking met 2003 het aantal starters in de wijk toegenomen met 37. Bij de niet-westers allochtone starters is sprake van een stijging met 5 en bij de autochtone starters (incl. allochtone starters tweede generatie) is de toename 33.

Ondernemerschap in De Hoogte⁴

Er zijn 101 ondernemers in de wijk, waarvan 13% van niet-westerse herkomst en 83% autochtoon. In tegenstelling tot de Korrewegwijk is er in De Hoogte niet echt sprake is van een grote hoeveelheid uiteenlopende werkgelegenheid. Het aantal ondernemers daalde in de periode 1999-2004 met 10%. Bij de niet-westerse allochtone ondernemers was er sprake van een groei met 5%, terwijl het aantal autochtone ondernemers afnam met 13%. De niet-westerse ondernemers zijn voor 92% actief in de consumentgerichte dienstverlening, tegenover 58% van de autochtone ondernemers. Het percentage

³ Bronnen: Wijkactieplan Korrewegwijk en onderzoek EIM in opdracht van Ministerie EZ (De ontwikkeling van nieuw ondernemerschap in 40 aandachtswijken, juni 2007)

⁴ Bronnen: Wijkactieplan De Hoogte en onderzoek EIM in opdracht van Ministerie EZ (De ontwikkeling van (nieuw) ondernemerschap in 40 aandachtswijken, juni 2007)

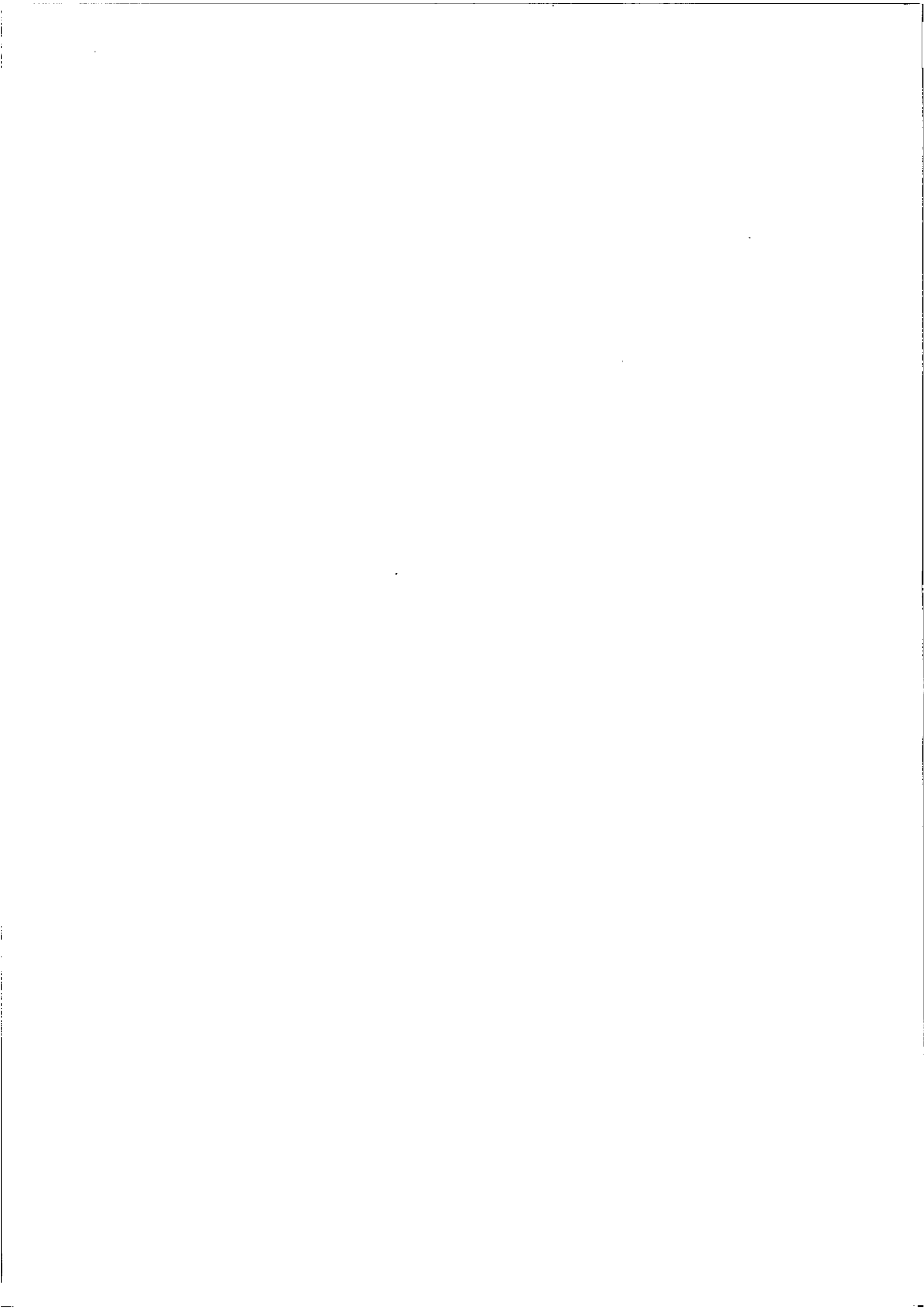
ondernemers ligt in de wijk onder het gemiddelde van Groningen. Dit geldt zowel voor de niet-westerse allochtonen als voor de autochtonen.

De wijk De Hoogte in Groningen telt in 2006 in totaal 26 starters. Bij de niet-westerse starters is de helft begonnen in de zakelijke diensten en de andere helft in de landbouw/nijverheid. Bij de autochtone starters zijn de consumptieve en zakelijke diensten met elk een aandeel van 39% even populair. In 2006 is in vergelijking met 2003 het aantal starters in de wijk toegenomen met 7.

Bijlage B. Activiteitenplan

Doelstelling	Activiteiten	Resultaat	Verantwoordelijk	Planning
Stimuleren van startend ondernemerschap	Fysiek steunpunt in het advies en coaching	Begeleiding 30 starters 50% succesvol, na 2 jaar	Marktpartijen, corporaties, Kamer van Koophandel en gemeente	2008-10
	Microfinanciering	25 aanvragen, waarvan 20 gehonoreerd	Gemeente, Provincie, marktpartijen, Kamer van Koophandel	Implementatie begin 2009-11
Versterken en behoud ondernemerschap	Hulp bij bedrijfsbeëindiging. Matching van nieuwe aan oude ondernemers bij bedrijfsopvolging,	5 succesvolle matches	Marktpartijen, Kamer van Koophandel en gemeente.	2008-10
	ondernemers bij elkaar brengen, ondernemerscafé	Realisatie ondernemerscafé, aantal bijeenkomsten. bereik van 2/3 van potentiële doelgroep	Marktpartijen, Kamer van Koophandel, corporaties en gemeente	2009-11
	Ondersteuning en oprichten ondernemersverenigingen	Minimaal 1 ondernemersvereniging op Floresplein, 75 % is lid	Marktpartijen, Kamer van Koophandel, gemeente	doorlopend
Revitaliseren omgeving bedrijfs- en winkelruimte in de wijk	Integrale aanpak	Revitalisering sociaal-cultureel en economisch hart in de wijk	Corporatie, winkeliers Vastgoedeigenaren en gemeente	2009- 2011
Optimale afstemming tussen partijen en bewoners.	Eenduidige gestructureerde communicatie en informatie, nieuwsbrieven in de krant Mooi blijven wonen.	Communicatiecampagne: 2/3 van potentiële doelgroep wordt bereikt	Marktpartijen, corporaties, gemeente	doorlopend

Bijlage C. Bronnen

Onderliggende onderzoeksrapportages, deulitwerkingen.

- Motie Kansrijk Ondernemerschap (aangenomen in november 2007);
- Ruim baan voor ondernemers! het stimuleren van ondernemerschap in de Groninger Vogelaarwijken (KWIZ, mei 2008);
- Wijkactieplan Korrewegwijk, samen het verschil maken (gemeente Groningen, oktober 2007);
- Wijkactieplan De Hoogte, samen het verschil maken (gemeente Groningen, oktober 2007);

Beleidsdocumenten, adviezen.

- Actieplan Krachtwijken, van Aandachtswijk naar Krachtwijk (Ministerie van VROM, juli 2007);
- Actieplan Wijkeconomie (G27, oktober 2007);
- Advies 'De Wijk Inc, ondernemerschap en arbeidsparticipatie in aandachtswijken' (Raad voor Werk en Inkomen, november 2007)
- Advies 'Stad en stijging, sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing' (VROM Raad, oktober 2007)
- Advies 'Do en don't, 10 jaar wijkeconomie (NICIS, mei 2007)
- Rapport 'De ontwikkeling van (nieuw) ondernemerschap in 40 aandachtswijken (EIM i.o.v. ministerie van Economische Zaken, juni 2007);

